

Kontakten

PERSONALTIDNING FÖR LM ERICSSON MED DOTTERBOLAG

Nr 2 • Februari • 1976

Säkrare trafik med elektronik

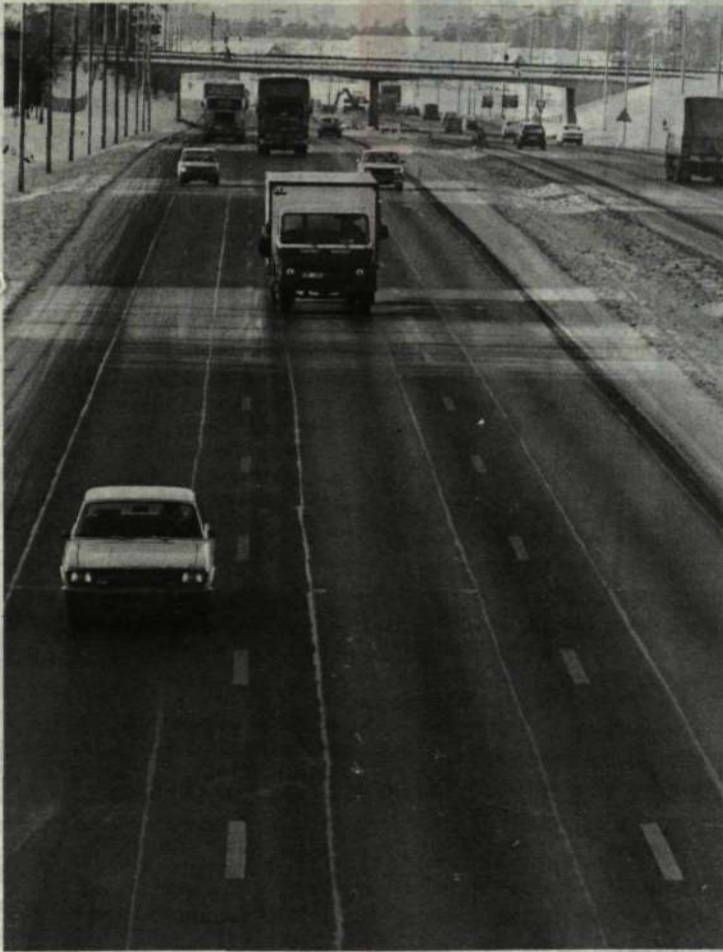
Bilden nedan visar en bit av E 4:an vid Fruängen i södra Stockholm, en hårdtrafikerad sträcka där LME:s signalavdelning just nu provar detektorer av sk long-loop-typ, nedfrästa i vägbanan. Detektorerna syns på bilden som glänsande räls.

Via en dator ger dessa detektorer blixtsnabb infor-

mation om trafiksituationen och kan användas för att "uppströms" förmedla varningar för köbildningar och andra störningar.

LME:s detektorsystem är Sveriges del i ett sameuropeiskt utvecklingsprojekt för elektroniska hjälpmedel på hårt trafikerade vägar.

Se sidan 3.

KCM på skidor

Arrangemang i toppklass

LME-sporten inledde jubileumårets festligheter med koncernmästerskap på skidor i Östersund veckoslutet den 21-22 februari. Med anledning av moderbolagets 100-årsfirande blir det i år KCM i alla sportgrenar mot normalt bara vartannat år.

Vid skidspelel mötte 140 startande upp från 14 olika koncernenheter. ÖS hade givetvis den största truppen. Arrangemangen var av proffsklass med förvarning, mellantider och sluttider via högtalarspeaker.

På bilden ses segraren i yngre oldboysklassen Sune Gustafsson, LME/HF.

Se sidan 10.

LME installerar ny telexväxel

Under andra kvartalet i år installeras en telexväxel, eller meddelandeväxel som är den korrekta benämningen, hos LM Ericsson vid Telefonplan. Telexhanteringen förändras i och med detta radikalt genom att den flyttas ut från gemensamma

centraler till tex avdelningssekretariat.

Önskemålet om en sådan här växel har vuxit sig allt starkare efterhand som telextrafiken ökat. Trafiken spås bli fördubblad inom fem år.

Ingenjör Harold Björk,

chef för telekommunikationerna inom LME, bedömer växeln som mycket användbar även för andra ändamål. Hjälpmedlet kan i många fall ersätta den ganska osnabba internposten och även telefonsamtal.

Se mittuppslaget.

LME och elektroniken

Se sidan 2

LME och elektroniken

• Alla talar om elektronik, men få vet vad det egentligen är.

I det här sammanhanget menar man i dagligt tal de nyutvecklade datorstyrda telefonstationssystemen, även kallade SPC-system, en internationell beteckning som betyder "Stored Program Control".

• När man idag talar om "övergång till elektronik" låter det som om LME yrsket inser nödvändigheten av detta — ungefär som FACIT och Sweda. Men faktum är ju att LME legat väl framme inom elektroniksektorn ända sedan början av 60-talet och gradvis ökat denna produktion. Varför då detta prat om "övergång" och "omställning" nu?

Hittills har produktionen av materiel för SPC-system i stort sett varit koncentrerad till Östersundsfabriken (ÖS) och utgjort en förhållandevis begränsad del av de totala leveranserna. I fortsättningen får vi räkna med en tilltagande efterfrågan på dessa system och en utplanande efterfrågan på elektromekaniska system.

Något yrsket uppvaknande innebär inte de planerade åtgärderna, utan vad som sker är en spridning av erfarenheter från ÖS och prototypverksamheten i Stockholm till flera fabriker i landsorten.

• Även elektroniktillverkningen kommer väl i hög grad att vara beroende av mekaniktillverkning? Hur kommer arbetstillfällena för primärverkstäderna att förändras?

De nya systemen innehåller en mindre del mekaniska detaljer och produktionen av dessa kommer således ej att växa i samma proportion som den gjort för elektromekaniska system. Inom det nybildade planeringsområdet Z, som svarar för tillverkningen av SPC-system, kommer ingen produktionsenhet för mekaniska detaljer att finnas. HF/V i Stockholm kommer att svara för denna tillverkning. Proppdon, som utgör en betydande komponent i SPC-system, kommer att tillverkas i Katrineholm (KH).

• Kommer behoven av snabba omloppstider och kompletta leveranspaket inom elektroniktillverkningen att ställa kraftigt ökade krav på leveransdisciplin och planering jämfört med den konventionella produktionen?

Målet är att SPC-system ska levereras i större funktionsenheter för att möjliggöra en kort installationstid. Detta betyder en längre produktionskedja, en ökad leveranssamordning och en mera komplex provningsteknik inom produktionen. Risken för en ökad kapitalbindning i produktionsledet är därför stor och för att motverka denna krävs en ytterligare utveckling av våra planeringssystem samordnade med det fysiska materialflödet i grupper och "lines". I ÖS arbetar man med materialflödesproblemet, vilket redan givit resultat i form av snabbare genomlopp, lägre kapitalbindning och en säkrare leveransservice. Transporterna mellan fabriker påverkas i obetydlig utsträckning.

• En omställning till elektroniktillverkning har påbörjats. Vilka fabriker berörs och när kommer detta att ske?

Omställningen har redan påbörjats i Borås och för Ingelstas del beräknas den komma igång i slutet av 1977 eller början av 1978. Under en övergångstid kommer både SPC-materiel och elektromekanisk materiel att tillverkas tillsammans, men efterhand sker en specialisering.

• Hur går det med den nya planerade fabriken i Avesta?

Avesta ingår i investeringsplanen som presenterats och som sträcker sig fram till 1980. Någon tidpunkt för investeringen är inte bestämd.

• För vilka LME-fabriker kommer elektronikproduktionen att innebära de största förändringarna?

Vid KV i Älvsjö kommer säkerligen den största förändringen att ske i samband med att en ny verkstad för prototyptillverkning av mönsterkort kommer att installeras där. Dessutom kommer slutmontering av datorer och därtill hörande mycket kvalificerad provning att utföras. Tillverkningen av de mest komplicerade kretskorten för datorer och reparationer och ändringar av dessa kretskort kommer också att förläggas till KV i Älvsjö.

• Kommer elektroniktillverkningen att kräva färre medarbetare?

SPC-systemen kräver färre arbetstimmar per linje räknat, men vi får väl hoppas att vi kan sälja bra och då kommer det att behövas folk i fabriker. Andelen tjänstemän kommer nog att öka i första hand för produktionsplanering och komplicerad provning. En viss omskolningsverksamhet får vi räkna med, men förflyttning av personal mellan fabriker förutses inte.

• Vilka möjligheter och resurser kommer att ställas till förfogande för utbildning av de anställda inför övergången till den nya tekniken?

Vi räknar med att behövliga resurser för omskolning och vidareutbildning ska finnas även inom detta område. Till att börja med kan dock provutrustningar för utbildningsändamål utgöra en flaskhals.

• I vilken mån kommer vi själva att kunna tillverka erforderliga komponenter?

RIFA är komponentbolaget inom koncernen och bygger f n en ny modern anläggning i Kista på Järvafältet norr om Stockholm. En stor del av komponenterna kommer således att levereras av RIFA, i första hand de sk specialkretsarna. Standardkretsar kommer att köpas utifrån.

• Kommer någon del av arbetet med de nya produkterna att förläggas utomlands?

Det torde bli så att länder som idag har lokal fabrikation av elektromekaniska system även kommer att kräva lokal tillverkning av SPC-materiel. Man får nog tänka sig att vi så småningom kommer att leverera detaljpaket från Sverige för lokal montering och provning i olika länder.

• I elektroniktillverkningen kommer man sannolikt att arbeta med produktion av bla samägda konstruktioner (ELLEMTEL). Kommer det att finnas några eventuella svårigheter i detta, tex produktionsfördelning LME — Teli (televerkets verkstäder)?

Nej, det tror jag inte.
• Kommer LME att när det gäller den nya tekniken vidmakthålla hela det höga vetenskapliga kunnandet inom moderbolaget på samma sätt som hittills varit fallet?

Det är klart att man avser att vidmakthålla det höga tekniska kunnandet i moderbolaget och ELLEMTEL. Tekniken går ju ständigt framåt och det gäller att ligga i främsta ledet. Marknadsbunden teknik och vissa speciella utvecklingsuppdrag kommer väl i fortsättningen att bearbetas i de större kundländerna.

• Hur ser du på framtiden?

På kort sikt går vi igenom en period av anpassning av produktionskapaciteten till en lägre nivå, förorsakad av problemen i Brasilien och den allmänt svaga konjunkturen. Samtidigt går vi in i en mycket spännande och intressant period då ett nytt produktionsavsnitt växer upp vid sidan av de befintliga.

Jag anser att de investeringar i produktionshjälpmedel av olika slag som redan gjorts och kommer att göras tillsammans med erforderlig utbildning av personal inom lika områden, kommer att ge oss goda förutsättningar för en rationell produktion av SPC-materiel i framtiden. Detta är en förutsättning för att vi även i fortsättningen ska ha möjlighet att upprätthålla vår internationella konkurrensförmåga.

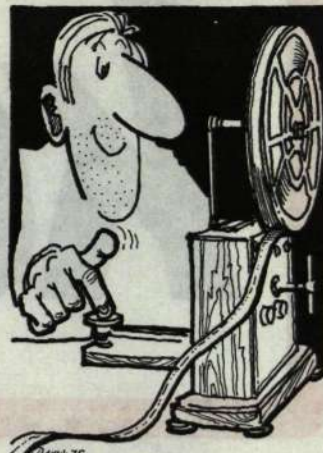

Arne Mohlin

Arne Mohlin, produktionsdirektör vid LME, besvarar aktuella frågor sammanställda av KONTAKTENS redaktion och redaktionsråd.

ELL-Man

Det lär visst finnas något som heter telex!

kontakten

Nr 2 Februari 1976

Årgång 37

Redaktion

Jan-E Israelsson tel: 93674
Bert Ekstrand tel: 92048
Göran Hannerz tel: 93546
Bo Sejmer tel: 92133
(Vid externa samtal — sätt 71 före ovanstående nummer)

Ansvarig utgivare

Nils Tengberg

Redaktionsråd

Catharina Ingre tel: 94520
Lennart Stranneborn tel: 92605
Erik Sund tel: 93311
Lars Wiklund tel: 92611

Redaktionsombud

BORÅS:
Georg Skoog
GRÖNDAL:
Hjördis Westberg
HUDIKSVALL:
Ulf Mickelsson
INGELSTA:
Karl-Ulrik Nilsson
KARLSKRONA:
Barbro Westermark
KARLSTAD:
Thomas Sigfridson
KATRINEHOLM:
Göran Lindberg
KRISTIANSTAD:
Göran Magnusson
OSKARSHAMN:
Lars-Erik Enarsson
SÖDERHAMN:
Lars Johansson
VISBY:
Bo Andersson
ÖREBRO:
Nils Brewitz
ÖSTERSUND:
Lars Sjöbom
MÖLNDAL:
Lars-Olov Larsson
PITEÅ:
Jarl Sundkvist
LMS, BOLLMORA:
Thord Andersson
AB RIFA, BROMMA:
Erik Heidebäck
SKV, SUNDBYBERG:
Sven Mindus
KV, ÄLVSJÖ:
Hans Nordengren
SRA, STOCKHOLM:
Hans Larsson

Adress

KONTAKTEN
Box 32073
126 11 Stockholm

Tryckeri AB Allehanda
Trelleborg

På E4:an vid Fruängen i södra Stockholm brusar trafiken fram i dubbla trefiliga led. Tempot är hetsigt och rycigt och avstånden mellan bilarna små. Ibland stoppas trafiken upp av något tillbud utom synhåll från förarplats och köerna växer snabbt flera kilometer bakåt.

Detta är trafikförhållanden som vi alla känner igen från flertalet stora trafikleder av idag. Men behöver det vara så imorgon? Kanske inte — ett brett upplagt sameuropeiskt trafikprojekt med namnet "Electronic Traffic Aids for Major Roads" arbetar nämligen med utveckling av komponenter och teknik för ett enhetligt europeiskt system av elektroniska hjälpmedel för större trafikleder. Hjälpmedel som kan ge oss trafikanter bättre information om vad som händer i trafiken — och därmed en bättre trafik.

Fältprov Bern—Basel—Zürich

De olika deltagarländerna, främst England, Tyskland, Finland och Sverige, arbetar på samverkande delprojekt och 1978—79 ska alla pusselbitar läggas samman i ett gemensamt fältprov och demonstreras på tre schweiziska motorvägar i triangeln Bern—Basel—Zürich.

Organisatoriskt drivs hela projektet inom något som kallas COST och betyder Cooperative Scientific & Technology. Denna organisation bildades 1969 och bedriver vetenskapligt och tekniskt samarbete mellan 19 europeiska länder inom en rad områden.

Statliga utvecklingspengar

För den svenska delen av utvecklingsarbetet svarar LME:s signalavdelning (MI/B) i Västberga i södra Stockholm. Arbetet, som i detta fall till 70 % finansieras av statliga Styrelsen för Teknisk Utveckling (STU), omfattar ett detektorsystem av sk long-looptyp som reagerar för "onormala händelser" i trafiken. Just nu pågår praktiska prov på en 2-kilometerssträcka på E4:ans södra infart mot Stockholm.

KONTAKTEN knackade på dörren till den manskapsvagn i Fruängen där projektledaren Arne Roslund från signalavdelningen (MI/Btx) just höll på att kontrollera det elektroniskstativ och den dator som de i vägbanan nedfrästa detektorerna är anslutna till. Vi bad Arne berätta närmare om hela detta allmänintressanta projekt.

— Bakgrunden är att det blir allt dyrare att anlägga och bygga ut trafikleder. Istället gäller det att höja effektiviteten på de som redan finns, främst genom att förbättra trafikflödet och förhindra störningar av olika slag. COST-projektet, som vi deltar i, går ut på att få fram

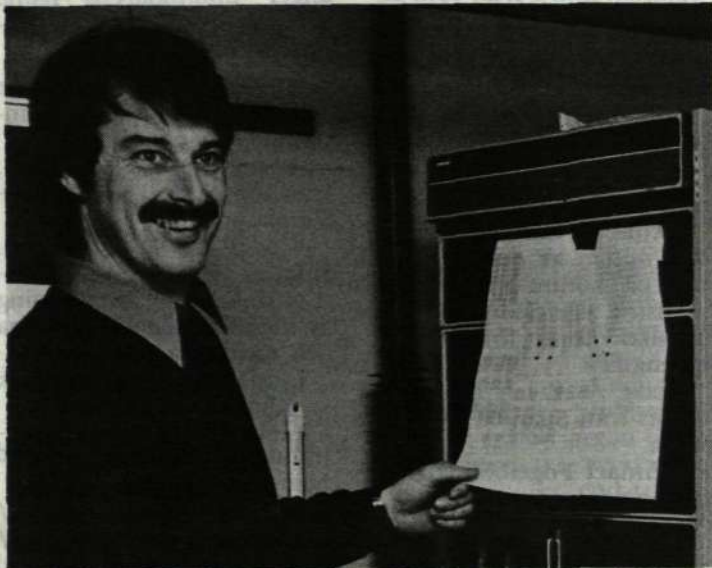
LME deltar i sameuropeiskt projekt

Säkrare trafik med elektronik

Ett sameuropeiskt projekt för utveckling av elektroniska hjälpmedel för vägtrafik ger oss trafikanter hopp om säkrare och smidigare framfart på de större trafiklederna.

LM Ericssons signalavdelning (MI/B) deltar i projektet, som efter fältprov i Schweiz om ett par år ska resultera i rekommendationer för en europeisk standard. På E4:an utanför Stockholm provas just nu LME:s del av projektet: detektorer som känner av "onormala trafikrörelser".

Text: Bo Sejmer Foto: Karl-Evert Eklund

Projektledaren för LME:s del i det sameuropeiska provet, Arne Roslund från MI-divisionens signalavdelning, vid den dator som detektorerna i vägbanan är anslutna till.

elektroniksystem för att upptäcka och till bilisterna överföra information om vissa situationer och faromoment i trafiken. Detektorerna känner efter hur många bilar som befinner sig på de sträckor som kontrolleras och reagerar direkt om fordonsrörelserna och trafikrytmen ändras från det normala, t ex genom att något stoppar upp trafiken, så att hastigheten minskar och avstånden mellan bilarna krymper, eller om de väjer för något hinder på vägbanan.

Tre överförings-system

Snabbare än vad köerna växer ska detektorerna ge information f v b "uppströms" till ankommande bilister, så att seriekrockar undviks och alternativvägar kan utnyttjas.

Men hur ska bilisterna få del av den information som detektorerna känner av, hur ska den överföras och presenteras?

— Jo, berättar Arne Roslund vidare, för närvarande arbetar den engelska och tyska projektgruppen med tre alternativa system för informationsgivning till bilisterna: engelsmännen tar fram rörliga skyltar av sk matristyp liknande de som är vanliga vid större sportevenemang för resultatförmedling; på dessa kan innehållet snabbt varieras, både i text-

och symbolform. Den engelska gruppen jobbar också med ett system där motsvarande information istället presenteras på en panel inne i bilen. Och i Tyskland håller man på med ett radiosystem, där man på den vanliga bilradion får en signal när något onormalt händer i trafiken och kan koppla in sig på en särskild kanal med lokal information för den vägbit man nalkas.

Under fältproven i Schweiz kommer 500 bilar att utrustas med sådana radiotillsatser och lika många med de engelska panelerna inne i vagnarna. Utöver dessa hjälpmedel tar den finska gruppen fram ett vädervarningssystem med detektorer som varnar för dimma, halka, vattenplaningsrisk, snöfall mm.

Men hur klarar man att på olika språk överföra en så pass nyanserad information som det här blir frågan om?

På det svarar Arne Roslund att man både med det engelska panelsystemet och tyska radiosystemet kan klara tre standardeuropeiska språk, plus ett individuellt inhemskt språk utanför dessa språkländer. Det går till så att all text på panelerna är samlad på utbytbara plexiglasskivor för de olika språken — genialt enkelt eftersom signallamporna som markerar de olika budskapen alltid sitter på samma plats.

I radiosystemet använder man 3—4 UKV-kanaler som sänder på olika språk.

LME:s long-loop-detektor unik

LM Ericsson är det enda företag inom hela detta trafikprojekt som direkt fått ett utvecklingsuppdrag. I de övriga länderna har uppdragen lagts på forskningsinstitutioner.

— Vi är rätt ensamma i världen om att ha erfarenhet av detektorer av long-looptyp, berättar Arne. Long-loop innebär att detektorerna täcker långa sträckor i vägens längdriktning. De är ihopkopplade två och två till 150-meterslängder. Här på E4:an provar vi bl a ut vilket avstånd som är bäst att ha mellan dessa mätsträckor, vi tror mest på 500 meter. De långa mätsträckorna gör att vi direkt kan känna av trafiksituationen och får en snabb och säker mätning. I andra system, där man använder korta loopar på någon meter och avstånd emellan på 250—1000 meter måste medelvärdet först räknas fram och händelser längre fram på vägen simuleras. Det kan

ta mellan en och fem minuter innan ett sådant detektorsystem ger besked, och då kanske köerna har vuxit så mycket att informationen är delvis inaktuell. Vårt detektorsystem behöver bara fem sekunder på sig för att ge besked!

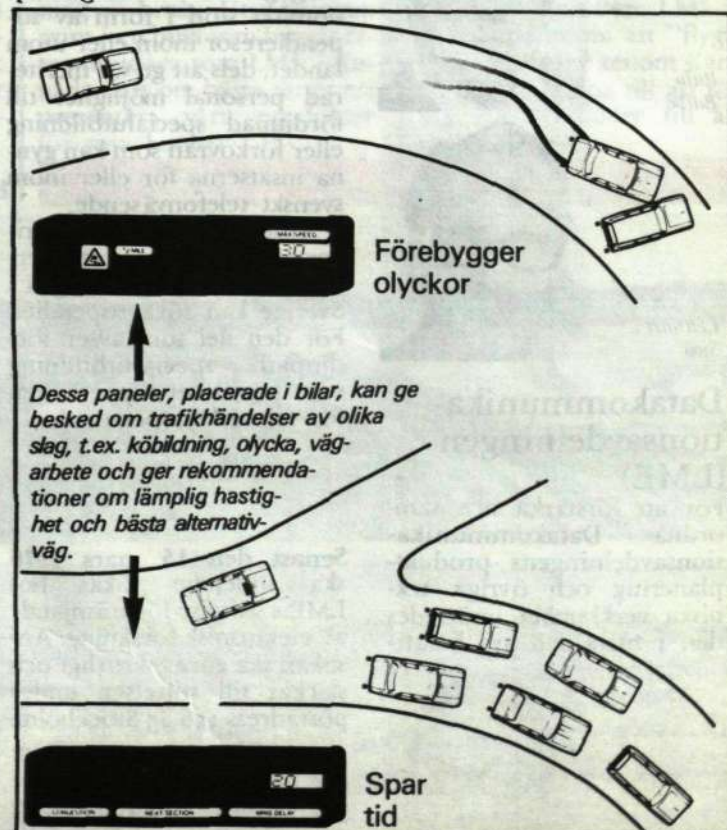
Backande Porsche varnar vid köer

Är ett system med så uppenbara tekniska fördelar gentemot andra också så bra att det kan konkurrera prismässigt? Frågan går till Lars-Erik Nilsson, sektionschef för vägsignalsystem på MI-divisionen (MI/BtC):

— Jämfört med andra detektorsystem så kan initialkostnaden för att få ner long-loopdetektorer i vägbanan bli högre — om inte jobbet planeras in i samband med t ex en omläggning av vägens slitlager. Då blir kostnaden jämförbar. Och i gengäld så är datorn, beräkningsdelen, billigare och enklare i vårt system.

Men, fortsätter Lars-Erik, det främsta argumentet är snabbheten i informationsgivningen. Att hinna varna för köer innan de förorsakar seriekrockar är idag ett akut problem på kontinenten. Polisen i t ex Holland använder för detta bl a specialväxlade Porsche-bilar, som med teleskopiskt upphissade varningsljus, öppen taklucka och andreföraren stående i sätet som utkik bakåt, backar i 50—60 kilometers fart mot trafiken! Då brukar man hinna varna de bakomvarande bilarna något snabbare än vad köerna växer. Men det är inte precis någon tillfredsställande och tidsenlig informationsmetod, slutar Lars-Erik.

Säkrare trafik med elektronik och konkreta resultat från fältproven i Schweiz är högst angelägna saker. Inte bara för signalfolket på MI-divisionen utan för oss alla i trafiken.

Bilden åskådliggör principen för ett av de engelska systemen för information till bilisterna.

officiellt

Chefsbyte vid Standardiseringsavdelningen (LME)

Den 1 mars lämnade överingenjör Folke Ahlberg chefsbefattningen för LME:s Standardiseringsavdelning i samband med uppnådd pensionsålder.

Till hans efterträdare som OC har utsetts ingenjör Lennart Rydén (f n OeC).

Lennart Rydén

Patentfrågor till Direktionsavd för licensfrågor

För att nå ökad samordning av koncernens och moderbolagets växande immaterialrättsliga frågor, dvs know-how, patent, varumärken m m, övergår Sektionen för patentfrågor (Dtp) den 1 april till Direktionsavd för licensfrågor. Avdelningens namn ändras till Direktionsavdelningen för licens- och patentfrågor.

Dtp och nuvarande D1 får nya tjänsteställebetäckningar — Dlp resp Dll.

Som chef för Dll med beteckningen Dll har utsetts civilingenjör Italo Balbo. Överingenjör Lennart Sjöös tjänsteställebetäckning blir Dlp.

Italo Balbo

Lennart Sjöös

Datakommunikationsavdelningen (LME)

För att förstärka och samordna Datakommunikationsavdelningens produktplanering och övriga tekniska verksamhet inrättades den 1 mars den nya befatt-

Per-Olof Thyselius

ningen ST, direkt underställd SC Martin Jeppsson.

Som ST har utsetts civilingenjör Per-Olof Thyselius, tidigare vid ELLEMTEL.

Sektionen Sd (konstruktion och teknisk dokumentation) samt grupp Sbf (systemsamordning) underställs Thyselius.

Koncerninformation vid besök (LME)

Som ny chef för LME:s Koncerninformation vid besök har utsetts Dbk Arne Melander. Han kommer att assisteras av Dbk Bo Göransson (tidigare X/Yum).

Nuvarande DbkC Sven Kappelin övergick den 1 mars till annan verksamhet.

Arne Melander

Bo Göransson

Tid för stipendier

Senast den 31 mars vill LME:s stiftelse för utdelande av resestipendier och andra bidrag för utbildning ha in 1976 års ansökningar. Stipendiebeloppen låg förra året mellan 600 och 3 000 kronor. Se KONTAKTEN nr 5/1975.

Ansökan görs på särskild blankett som finns hos vaktmästerierna.

Stiftelsens ändamål är dels att främja ungdoms utbildning genom att lämna ekonomiskt stöd i form av stipendier inom eller utom landet, dels att ge väl meriterad personal möjlighet till fördjupad specialutbildning eller förkovran som kan gynna insatserna för eller inom svenskt telefonväsende.

Anställda vid såväl fabriker som kontor inom moderbolaget och dotterbolagen i Sverige kan söka stipendiet. För den del som avser fördjupad specialutbildning står stipendiet öppet även för televerkets personal.

Senast den 15 mars 1976 ska stipendie sökas hos LME:s stiftelse för främjande av elektronisk forskning. Ansökan ska göras skriftligt och skickas till stiftelsen under postadress 126 25 Stockholm.

I ansökan ska man ange det önskade stipendiebeloppet, ämnesområdet, tiden och platsen för studierna eller forskningsarbetet samt meriter.

Stiftelsen har till ändamål att främja vetenskaplig undervisning och forskning genom att lämna ekonomiskt stöd i form av stipendier åt från tekniska högskolor eller universitet utexaminerade civilingenjörer och studerande för civilingenjörsexamen som har för avsikt att inom eller utom landet idka forskningsarbete på de områden av elektroniken som är av särskilt intresse för den av bolaget utövade verksamheten.

Stipendiebeloppet för 1976 är 24 000 kronor.

Se fö KONTAKTEN nr 5/1975.

Utlandstjänst

Per Åge Aagesen är kontraktsanställd i Iran som arbetsledare inom nätområdet.

Lars Berg, tidigare i Colombia, tjänstgör nu i Mexiko som ekonomichef.

Lennart Hedqvist har avslutat tjänstgöringen i Colombia. Han arbetar nu som X/LnC.

Kenneth Carlsson är sedan mitten av dec stationerad på kontrakt vid Teleindustria Ericsson S A i Mexiko som försäljningsingenjör.

Folke Åsell har omstationerats från Spanien till Brasilien.

Lennart Fogelberg tjänstgör sedan nyår vid EBN i Norge som chef för AKE programvarukonstruktion.

Willy Johansson började den 15 jan kontraktstjänstgöring i Irland som chef för publika marknaden.

Agne Jansson och Bernt Gustafsson började kontraktstjänstgöring på Taiwan den 12 jan som installationschef respektive installationsledare.

Lars Göran Vikander har avslutat tjänstgöringen i Spanien och arbetar nu på avdelning X/H.

Sören Karlsson tjänstgör vid avdelningen Dpu efter avslutad kontraktstjänst i Brasilien.

Ulf Bergman tjänstgör som försäljningsingenjör i Costa Rica.

Ramon Cisneros tjänstgör som GiC efter återkomst från Mexiko.

Per Wahlsteen och Lars Rubing tjänstgör båda vid Aktiebolaget Erifon i Iran som nätingenjörer.

Sven Zetterlund började den 18 jan kontraktstjänst som installationsingenjör i Kenya.

Christer Hohenthal omstationerades från Costa Rica till Colombia den 21 jan.

Bengt Linder började utlandstjänst den 22 jan i Venezuela som försäljningsingenjör.

Ronald Svensson har övergått till tjänstgöring vid avdelning Nu efter återkomsten från Iran.

X/I-PERSONAL

Thomas Carlsson har påbörjat kontrakt i Kuwait som installationschef.

Lars Johnson är på kontrakt i Kuwait.

Håkan Johansson har påbörjat ett uppdrag i Malawi.

Rolf Österlund och Rolf Söderström har avslutat sina uppdrag i Mexiko.

Peter Strömberg och Jan Mohlin är båda på kontrakt i Algeriet (Alger respektive Annaba).

Gösta Rosén (Malaysia) är på semester i Sverige.

Mats Edestig är i Tunisien på kontrakt.

Hans Eklöf har avslutat sitt kontrakt i Algeriet, liksom Göran Duske.

Nya patent

under tiden 1975-12-03—1976-01-29 (förteckningen anger uppfinnarens namn och tjänsteställe samt uppfinningens titel).

Hesselgren T G, HF/Dpte — Underlagsplatta för fininställning av arbetsstycken;

Avsan O, TN/X/TfjC, Isaksson N K, TN/X/Tfj — Vippkoppling;

Kjoller H O, EUA/Xsd, Sjöquist E I, EUA/XsC — Anordning för inskrivning av identiska data i ett första och ett andra minnesfält;

Lindeberg S-E, HF/X/Ak — Kontaktjädergrupp;

Lindell K B, SRA/KtE — Induktiv reaktanskrets med högt godhetstal;

Cederwall I H A, TN/T/KrfC, Gellerstam C, TN/T/Krf — Anordning vid kretskort för att på ett visuellt indikerbart sätt sluta resp bryta förbindelser mellan i kretskortet ingående elektriska kretsar;

Duncker B, TN/T/SfB, Eberstein B, TN/T/Kbf —

Bredbandig, motkopplad förstärkare;

Braugenhardt A E S, HF/X/Sxe, Anäs J O, HF/X/Tue, Hedin N A, KTH, Odhelius K H V, KTH — Sätt att överföra PCM-ord och en digital förmedlingsstation för utförande av sät-

tet;

Karlsson S E, TN/T/Kdgc — Anordning för jitterstabil synkronisering av en räknare;

Sternbeck O, RIF/AC — Elektroteknisk termokontakt;

Åkerberg D E:son, SRA/RpC — Förfarande för att i en personsökaranläggning bringa centralstationen att identifiera den understation som har avgivit en i centralstationen mottagen kvittenssignal;

Thyselius P-O, EUA/SdC — Förmedlingsstation för överföring av asynkrona datasignaler med given teckenstruktur och datahastighet;

Thyselius P-O, EUA/SdC — Förmedlingsstation för överföring av asynkrona datasignaler med okänd teckenstruktur och datahastighet.

SKV köper elkabelföretag

Dotterbolaget Sieverts Kabelverk AB har köpt Åsberg & Thunström elbyrå, som är ett av Sundsvalls äldsta familjeföretag.

Företaget är en stor tillverkare av elkablar med ett 80-tal anställda. Ägarbytet skedde vid årsskiftet.

Ny chef för LME:s televerksamhet

Dir Fred Sundkvist, ställföreträdare för VD Björn Lundvall, lämnar den 1 april befattningen som chef för Televerksamheten (HD) inom LME. Till hans efterträdare på denna befattning har utsetts dir Hans Sund, som samtidigt utnämns till vice verkst dir och ledamot av direktionen. Dir Sund är f n chef (XC) för Telefonstationsdivisionen.

Till dir Sunds efterträdare

Håkan Ledin

re som chef för Telefonstationsdivisionen har utsetts övering Håkan Ledin, som nu utnämns till direktör i bolaget. Dir Ledin är f n ansvarig för produktionen vid utlandsfabrikerna (DpU). På denna befattning efterträds han av civing Johan Siberg

X-divisionens chef dir Hans Sund blir HD den 1 april, vice VD och ledamot av direktionen.

(DputA), som utnämns till överingenjör i bolaget.

LME:s styrelse har vidare till överingenjörer utnämnt

Johan Siberg

ing Rolf Dahlblom (X/BC) samt civing Italo Balbo (DIL). Foto, se 1:a spalten på den här sidan.

Rolf Dahlblom

Tjänstemännens nya löner dröjer

Det generella lönetillägget för tjänstemännen brukar normalt påföras lönerna under februari månad. Företagets eventuella lönehöjningar utgår vanligen från april. KONTAKTEN har frågat den nye ordföranden för SIF-klubben vid HF m fl enheter inom stockholmsområdet Paul Kvamme, 39, varför det inte kom något tillägg i februari.

— Uppgörelsen i juni förra året gällde lönehöjningarna för 1975—76, medan man enades om att förhandlingarna om bl a vissa allmänna anställningsvillkor skulle fortsätta. För att knyta upp löneuppgörelsen med övriga avtal, enades man om att lönehöjningarna för 1976 inte skulle betalas ut förrän övriga avtalsfrågor hade lösts.

— Att vi inte fick det generella nu är en påminnelse om, att det ännu finns krav och önskemål som inte blivit tillgodosedda. Tyvärr har förhandlingarna om allmänna villkor, arbetstid etc gått trögt. En opartisk ordförande, Härje Stenberg från med-

lingskommissionen, försöker nu ena parterna PTK och SAF.

Under tiden har de gamla avtalen förlängts med en ömsesidig uppsägningstid av sju dagar. Kan man inte enas måste samtliga i medlingskommissionen inkallas på nytt. Utbetalning av de nya lönerna kan alltså dröja — i värsta fall flera månader.

Lagen om vårt medbestämmande

Du har nyligen tillträtt som SIF-klubbens ordförande. Vad anser du vara den viktigaste frågan i det fackliga arbetet den närmaste tiden?

— Onekligen att förverkliga de möjligheter som den nya lagen om medbestämmande i arbetslivet kommer att ge de anställda. Lagförslaget, som alla räknar med ska antas av Riksdagen den 1 jan 1977, innebär inflytande i alla frågor som rör förhållandet mellan arbetstagar-

och arbetsgivare. Ramarna kommer att regleras i lagtext och närmare anges i kollektivavtal. Genomförandet och förverkligandet är en uppgift för de fackliga organisationerna vid de enskilda företagen.

— Detta innebär, enligt min uppfattning, att arbetsformerna vid SIF-klubben här måste ändras så att den fackliga verksamheten i frågor som berör medlemsgrupper eller enskilda individer överförs till SIF-sektionerna, dvs till de medlemmar som berörs. När vi har lyckats med detta har första steget till medbestämmande tagits.

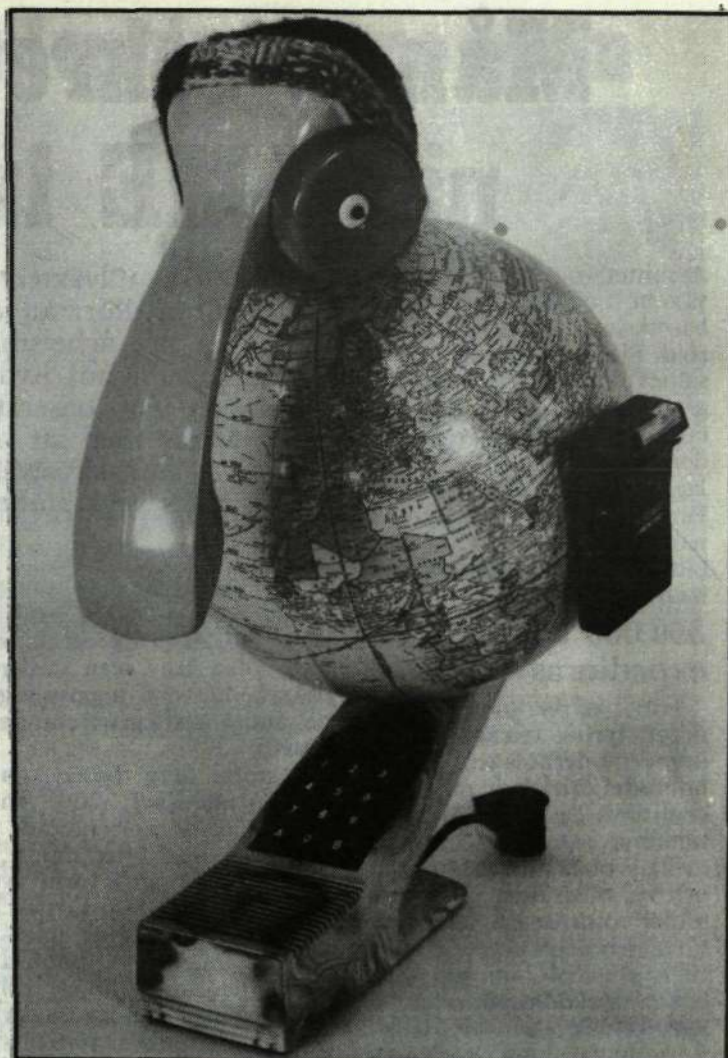
— Medbestämmande måste byggas på de enskildas medverkan. Jag är övertygad om att en förutsättning för detta är att klubbstyrelsen ger avkall på det "fackliga monopol", som tidigare varit rådande. Klubbstyrelsen måste bli ett organ för samordning av verksamheten och i övrigt endast arbeta med frågor som berör stora medlemsgrupper eller hela klubbområdet.

— Med tålmod, och genom att höja ambitionsnivån allteftersom förutsättningarna ökar, kommer vi att lyckas, hävdar den nye klubbordföranden Paul Kvamme.

Bend

Paul Kvamme

LM-fågeln "Eribird"

På LM Ericsson Limitée/Limited, vårt kanadensiska dotterbolag, är man starkt säljriktad. För att kunna visa LME:s olika produkter på privatmarknaden över hela det väldiga Kanada har bolaget nyligen tagit en specialbyggd rullande utställning i bruk. Utställningen rymmer i en buss som byggts efter de idéer som LME i Kanada haft om bästa sättet att presentera våra produkter för sina kunder.

I samband med tillkomsten av den rullande LME-utställningen har man också tagit fram en särskild symbol — "Eribird", dvs LME-fågeln — som är en fantasifull skapelse med ERICOFON som huvud och näbb, ERICALL som vinge och ERICOM som ben. LME-fågeln kommer nu att "flyga" kors och tvärs genom Kanada för att hjälpa till att föra ut våra produkter till alla delar av landet.

Bend

Tunnelbanan till Kista

För de anställda vid dotterbolagen Rifa och SRA bör det vara av intresse att få veta lite om T-banans utbyggnad från Hallonbergen till Akalla. Från SL har nedanstående upplysningar inhämtats.

Invgång nästa vår

Banan Hallonbergen—Akalla öppnas för trafik våren 1977. Längden blir sju km med fyra stationer: Kymlinge, Kista Centrum, Husby samt Akalla.

Banan — efter Hallonbergen — passerar under E 18 i en betongtunnel, fortsätter i bergtunnel för att sedan passera en dalgång på en ca 300 m lång viadukt till Kymlingeområdet i Sundbyberg.

En kilometer lång Kistaviadukt

Efter Kymlinge går banan åter in i en bergtunnel för att komma ut i dagen på den 1,1 km långa Kistaviadukten. Det är hela tunnelbananätets längsta viadukt.

Till skillnad mot Järvabanan i övrigt går den nya banan ofta över jord på viadukter. Det innebär att trafikanterna får möjlighet till utblick över omgivningen, vilket säkerligen uppskattas.

Vid Kista Centrum, där viadukten har en markhöjd på ca 12 meter, anordnas stationen Kista, som är en yttstation.

I markplanet ligger en bussterminal. På ett mellanplan med en höjd av ca 6 meter över mark ligger ett gångtrafikplan och på ca 12 meters höjd tunnelbanaplattformen (se bilder).

Stationen får två biljett-hallar belägna på plattformen. Den har givetvis rulltrappor och hissar i sedvanlig omfattning.

Under spårviadukten kommer ett butikshus att byggas.

Kista station, som ligger bäst till för Rifa- och SRA-personalen, växer nu fram. Överst utsikt mot Stockholm från Kistas blivande plattform, nederst utsikt mot Husby. Fotona togs i december 1975. Foto: Wilhelm Axelsson, SL.

Den omstridda Kungsträdgårdsgårdsstationen (almstriden) beräknas också bli färdig under nästa år. Den blir dock med all säkerhet inte klar före bansträckan Hallonbergen—Akalla.

Många sekreterare blir operatörer när LME installerar telexväxel

Avsnittet om meddelandeväxeln och terminalerna har skrivits av ingenjör Harold Björk (LME/IkC). Avsnittet om teprinterprogrammet har KONTAKTEN fått från ingenjör Sven Cederquist (SfC) hos dotterbolaget LMS. Ingenjörerna Per-Åke Wiberg och Gunnar Tollert (LME/Dth) har bidragit med värdefull information.

350 000 telex expedieras årligen

För närvarande finns drygt fyrtio telexapparater inom moderbolagets stockholmsdel fördelade på arton centraler. De kraftiga variationerna i trafikens storlek mellan olika veckor, dagar och vid olika tider på dagen ställer ofta stora krav på våra telexoperatörer. Speciellt stora problem uppstår under sjukdomsperioder, i semestertider och vid långhelgerna jul, nyår, påsk och pingst.

Det finns därtill dagar när 35 procent av manuskripten till de avgående meddelandena kommer till telexcentralen under sista arbetstimman och alla avsändarna vill att deras meddelanden ska sändas samma dag.

För närvarande har vi en direktlinje till Brasilien, varför all trafik till Ericsson do Brasil sänds till HF/LME, varifrån meddelandena sedan vidarebefordras via direktledningen. Flera direktledningar till andra länder planeras. Den dag vi får tillgång till den beställda meddelandeväxeln kan vi dels få hög utnyttjandegrad på direktledningar och dels kan transiteringen ske utan manuella insatser i den punkt där dessa ledningar termineras.

Antalet telexmeddelanden är årligen för närvarande ca 150 000 avgående och ca 200 000 ankommande. Enligt prognoserna kommer trafiken att vara dubbelt så stor om fem år.

Man kan förmoda att meddelandeväxeln även kommer att användas för interna meddelanden i stor utsträckning. Hjälpmedlet kan nämligen i många fall ersätta internpost och telefon, bl a finns möjligheten att sända ett meddelande till flera sk multiadressmeddelande.

Hela koncernen i växelns minne

En meddelandeväxel hos ett företag kan närmast karakteriseras som en avancerad motsvarighet till en abonnentväxel för telefontrafiken. Hur växeln ska vara uppbyggd och vilka

Den kraftiga tillväxten av telextrafiken inom LME, ca 15 procent per år, har medfört att det blivit allt svårare att hålla en god service och en bra arbetsmiljö för våra operatörer. Intendenturavdelningen har därför hos Avdelningen för datateknik (Dth) beställt utveckling av ett datorbaserat meddelandeöverföringssystem med vars hjälp man räknar med att kunna automatisera en stor del av telexhanteringen samt minska såväl kostnader som genomloppstiden för den för LME:s verksamhet så viktiga telextrafiken. Systemet installeras under andra kvartalet i år.

funktioner den ska kunna utföra bestäms av telextrafikens storlek och struktur samt vilka krav man ställer på säkerhet och anpassning till andra trafikgenererande system.

I stora drag består en meddelandeväxel av en kommunikationsorienterad minidator med yttre minne, in- och ut-organ i form av skrivare och bildskärmar. Till systemet ansluts telexlinjer till det publika telexnätet, direktlinjer till egna enheter i andra länder och telexterminaler som placeras inom företaget, t ex i avdelningssekreterariat o d.

Meddelanden mellan LME:s egna terminaler och abonnenter anslutna till publika telexnätet eller till direktledningar förmedlas automatiskt i enlighet med den trafikavveckling som läggs in i systemet. I vårt fall kommer hela koncernens företagsbeteckningar och moderbolagets alla avdelningsbeteckningar och anropsnummer att finnas i systemets minne, vilket i hög grad kommer att förenkla kommunikationen mellan moderbolaget och övriga delar av koncernen samt inom moderbolaget.

Den centrala utrustningen kommer att övervakas av operatör, som vid t ex ofullständig adressering av ett

meddelande kan komplettera detta. Normalt ska det emellertid inte behövas någon operatör utan förmedlingen sker helt automatiserat.

Många sekreterare blir telexoperatörer

Ett av motiven för att ha en meddelandeväxel är möjligheten att förlägga telegramhanteringen till avsändaren/mottagaren, dvs till de olika avdelningarna inom företaget, så att man kan få bort den flaskhals som en central telexinstans ofta utgör. Dessutom minskas både mängden dubbelarbete och tiden för hantering av meddelandena.

Många av läsarna ställer sig kanske frågan, om vi nu måste utbilda alla sekreterare och manusskrivare till telexoperatörer. Så är ingalunda fallet, utan den som ska skicka ett meddelande skriver bara företagsbeteckningen (t ex EPA som är det interna namnet på vårt företag i Australien) plus avdelnings- och personnamn på den person som ska ha telexet. Därefter skrivs meddelandet ned utan några som helst speciella telexprocedurer. Telexväxeln kompletterar nämligen meddelandet automatiskt med de

uppgifter som brukar återfinnas på telexmeddelanden.

För att ytterligare förenkla arbetet för den som skriver på en terminal har systemet försetts med redigeringsfunktioner, vilket innebär, att om man vill ändra något i texten är det bara att backa tillbaka till det ställe som ska ändras och skriva önskad text över den felaktiga. Man kan också radera ut ett helt ord eller hel rad.

För att vi inte ska flytta eftermiddagstimmarnas brådska hos nuvarande centraler till våra sekretariat har systemet försetts med en funktion, som medför att vi kan skriva ett meddelande vid en tidpunkt och godkänna det för sändning vid en annan tidpunkt. Att ett meddelande inte godkänns förrän några minuter i fem, då såväl det publika telexnätet som mottagande apparat brukar vara som mest belastad medför heller inga svårigheter eftersom sändningen enkelt kan uppskjutas tills belastningen har minskat. Denna egenskap hos systemet medför betydande fördelar för både televerket och abonnenterna.

Ankommande meddelande tas emot av systemet och lagras i minnet tills avsedd apparat blir ledig. Till vilken apparat ett ankommande meddelande ska vidare-

befordras bestäms av adressbeteckningen.

Mottagaren behöver inte ha någon terminal, som är direkt ansluten till systemet, utan ett ankommande meddelande på tex direktledningen till Brasilien kan vidarebefordras via det publika telexnätet till t ex LME:s fabrik i Karlskrona.

Införandet av en datorbaserad telexväxel och övergången från manuell telexhantering kan givetvis inte ske helt utan problem. Flerparten av de svårigheter som kan väntas torde vara av tillfällig karaktär. Hit kan bl a räknas det behov av utbildning som uppstår vid övergången till delvis nya rutiner och genom att nya medarbetare kommer att sända och motta telexmeddelanden.

Terminalen likt en skrivmaskin

Ca fyra sekunder efter det att meddelandeväxeln har slutat sända telexet börjar det skrivas ut på mottagarterminalen. Om den är upptagen kommer meddelandet att skrivas ut så fort den blir ledig. Med den snabba typ av terminaler som är anslutna tar det högst tjugo sekunder att få hela texten utskrivna på mottagarsidan.

Meddelandet kommer fram med stora och små bokstäver, precis så som vi skrev det. Pappersformatet skiljer sig inte mycket från det som används vid "vanlig" telexkommunikation.

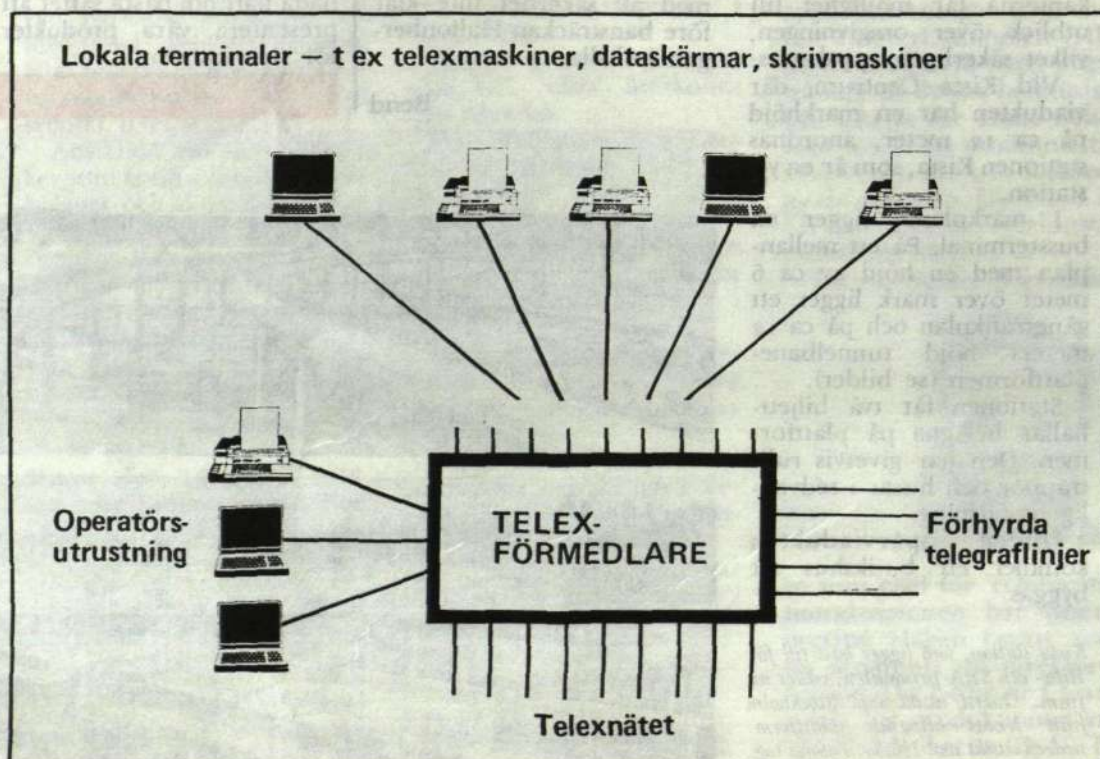
Terminalen är rätt likt en kontorsskrivmaskin. Det finns ett flertal typer av terminaler att välja på. Här beskrivs bara det som är gemensamt för de flesta.

Om man börjar med tangentbordet, så har det en teckenuppsättning som skiljer sig något från de vanliga kontorsskrivmaskinerna.

Dessutom sitter vanligen tecknen "Å, Ä och Ö" på andra ställen än man är van vid. Se fö sidan 15 i KONTAKTEN nr 1/1976! Terminalen har en extra skifttangent, som man använder vid kommunikation med meddelandeväxeln utanför det skrivna meddelandet.

Det som verkar mest besvärligt till en början är nog att man måste använda två tangenter för radframmatningen. Detta kan oenkligen verka galet. Förklaringen är den, att det inte går att göra en understrykning, om inte denna teknik används. Det går inte att som på en vanlig skrivmaskin föra valsen för hand, utan detta måste göras via tangenter. I praktiken har detta visat sig vara ganska lätt att lära.

En annan skillnad mellan den vanliga kontorsskriv-

Principiell uppbyggnad av telexverksamheten. Telexförmedlare = meddelandeväxeln på LME/HF.

LMS marknadsför teleprinterprogram

Sedan ca ett år tillbaka representerar dotterbolaget LMS företaget Extel Corp, USA, och marknadsför det teleprinterprogram som i Europa går under namnet Transtel.

Extel är som teleprintertillverkare ett ganska ungt företag och startade sin tillverkning av teleprinter för sju-åtta år sedan.

Detta skedde på uppdrag av ett flertal amerikanska nyhetsbyråer, bl a UPI, och uppdraget gällde i första hand printrar för nyhetsförmedling.

Kraven var högt ställda, bl a fordrades att maskinen skulle tåla 23 timmars kontinuerlig drift per dygn och vara så lättservad, att ev fel kunde avhjälpas under den 24:e timmen på dygnet.

Det första man koncentrerade sig på var skrivmekanismen och man valde att arbeta med en så kallad matris skrivare eller mosaikskrivare. En konstruktion som med hjälp av sju stycken nålar, drivna av solonoider printar ut ett tecken i en 7x5-matris.

Matris skrivare är i och för sig ingen nyhet, men det unika med den konstruktion man lyckades åstadkomma, och som också patenterats, är de små dimensionerna, den låga vikten som medger snabba förflyttningar och att skrivnålarna kunnat göras helt raka, vilket innebär minskad friktion och slitage. Detta har medfört att man idag kan garantera en livslängd på skrivhuvudet upp till ca 300 miljoner tecken.

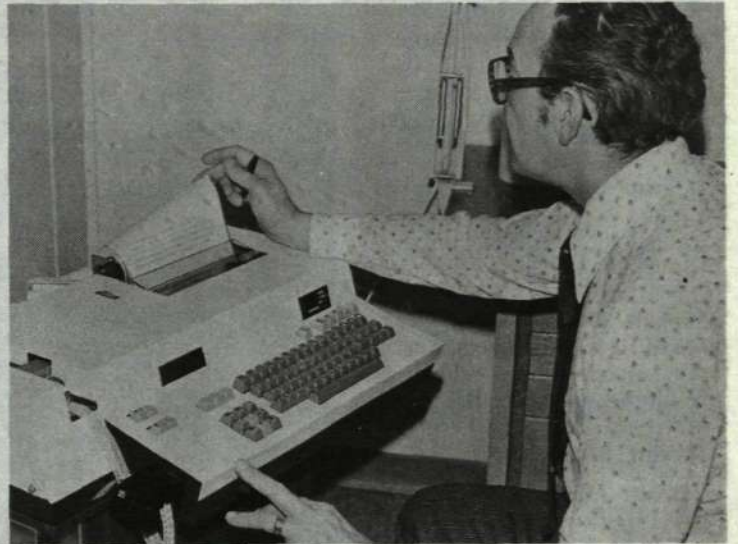
I övrigt koncentrerade man sig på att hela skrivmekanismen inklusive drivmekanism och pappersframmatning o dyl skulle innehålla ett minimum av rörliga detaljer.

Kravet på skrivhastighet var i detta läge begränsat till 15 tecken per sekund. Nyhetsinformation av detta slag förmedlas normalt med en hastighet av 6-8 tecken per sekund.

Förutom skrivmekanismen, som utgör en modul och är lätt utbytbar, består grundkonstruktionen av följande elektronikbaserade enheter:

- Ingångskort som är anpassningsbart till alla förekommande transmissionsätt.
- Logikkort vars uppgift är att mottaga, lagra och behandla inkomna kods signaler.
- Drivkort som omvandlar från logikkortet erhållna signaler till styrimpulser till skrivhuvud, rad- och pappersframmatning m m.
- Strömförsörjningsutrustning för vanliga förekommande spänningar, även 12V.

Den här beskrivna grundkonstruktionen blev snabbt en succé och utvecklingen lät icke vänta på sig. Mycket snart försågs maskinen (beteckning RO) med tangentbord och fullständigades därmed till skrivmaskinsterminal (beteckning KSR). Därefter utvecklades en maskin med 30 tecken per sekund vid kontinuerlig utskrift i såväl RO- som KSR-utförande. Härmed öppnades också en ny marknad, maskinen kunde med framgång användas som in- och utmatningsorgan i datoranläggningar och som hard-copy-skrivare parallellt med bildskärmsterminaler.

Ing Sven Cederquist, LMS/SfC, vid den nya teleprintern tillverkad av USA-företaget Extel Corp. LMS marknadsför sedan ca 1 år tillbaka deras teleprinterprogram, som i Europa går under namnet Transtel.

Utskrift av magasinerade tecken sker med högre hastighet i början av en rad då maskinen kan accelerera upp till ca 50 tecken per sekund för att bufferten ska vara tömd vid slutet av raden.

I motsats till vad som är fallet vid användande av skrivmekanismer av typen skrivmaskinstyper, kula eller liknande där även karbonbandsmekanismen är rörlig kan operatören vid användning av denna typ av skrivare normalt inte se utskriften på den just pågående raden.

Detta löstes med införande av sk LCV, vilket innebär att vid ett kort uppehåll i utskriften papperet frammatas ett steg och gör tecknet helt synligt för att sedan återmatas när utskriften åter påbörjas. För detta används den ordinarie pappersframmatningsmekanismen och skrivmekanismen behöll på så sätt sitt ursprungliga enkla utförande med ett minimum av rörliga delar.

Nu var det dags att gå yt-

terligare ett steg vidare och mot nya marknader — telexmarknaden.

ASR-maskinen utvecklades. Denna maskin bygger i huvudsak på de övriga seriernas grundkomponenter och innehåller givetvis alla deras faciliteter, men kan dessutom förses med bl a inbyggd remsläsare och -stans samt ett 10 000 teckens redigerbart halvledarminne, motsvarande 4-6 normal-skrivna A4-sidor. Detta ger operatören möjlighet att i minnet magasinera och redigera ett stort antal meddelanden innan dessa sänds eller överförs till hållremsan för senare sändning eller arkivering.

Maskinerna har i olika utföranden fram till idag levererats i ca 50 000 exemplar runt hela världen och gjort sig kända för bl a följande, i många fall unika egenskaper: låg vikt, låg ljudnivå, lågt pris, minimum av underhåll och hög driftsäkerhet.

maskinen och terminal-maskinen är att man i terminalen använder sig av papper i löpande längd i stället för ark. Pappret ligger antingen på rulle eller är "datapapper"; en veckad bana av papper som är lätt att dela på genom pereföring.

Adresstyper

Följande typer av adresser kan analyseras av meddelandeväxeln:

• **Terminalnummer** (tex T120). Dessa motsvarar närmast det interna telefonnumret i LME:s telefontväxel.

• **Kortadresser** (tex EUA). För meddelanden som ska sändas ut via det publika telexnätet, i detta fall ELLEMTEL. Dessa motsvarar alltså de kortnummer som finns i den interna telefonkatalogen.

• **Gruppadresser** (tex LMESW). Dessa adresser omvandlas av meddelandeväxeln till ett antal kortadresser. Härigenom kan man med en enda adress nå många adressater.

• **Explicita telexnummer** (tex 13484). Denna typ av nummer är det nummer i det publika telexnätet, som meddelandeväxeln ska "ringa upp". Genom att det finns kortnummer slipper man i allmänhet att använda sig av denna typ av adresser.

Adressdelen i ett meddelande får bestå av ett antal adresser i de olika former som har angetts här. Ett exempel på en adressmening är:

T123
LMF
13484 +

Meddelandet kommer att sändas till terminal T123, som finns hos dotterbolaget LMF i Finland. Numret på telexet är 13484.

Genom att använda gruppadress kan man tex sända ett meddelande till alla LME-anläggningar i Sverige. I detta fall består adressmeningen enbart av:

LMESW +

Givetvis får man blanda gruppadresser med andra typer av adresser.

Den som vill veta mera om användningen av meddelandeväxeln, och framför allt de som ska få en terminal installerad, kan vända sig till HF/IkC Harold Björk och rekvidera användarhandboken.

Ingenjör Harold Björk, som ansvarar för telekommunikationerna inom LME, ger upplysningar om användningen av meddelandeväxeln.

Två miljoner telefoner i Finland

Under januari följde man extra noga produktionen av telefonapparater hos dotterbolaget Oy LM Ericsson Ab (LMF) i Finland. Man väntade på att den 2-miljonte apparaten skulle bli tillverkad. Fredagen den 16 januari 1976 kom att bli den stora dagen och därmed har LMF fått ett nytt datum att skriva in i sin telefonhistoria.

Telefonapparat-tillverkningen hos LMF visar en brant kurva uppåt. De första apparaterna gjordes under kriget

1942. Den första miljonen telefoner tog det trettio år att producera (1972) medan den andra klarades av på bara tre.

Att tillväxten gått så snabbt hänger mycket ihop med att affärens med telefonförvaltningarna under senare år gjorts i form av långtidskontrakt. Tidigare var det övervägande enstaka beställningar. LMF:s marknadsandel ligger mycket högt eller ca 90 procent.

Just vid tiden för den första miljonen klara apparater fattades beslut om att det tekniska ansvaret för telefonapparat-tillverkningen inom Ericssonkoncernen skulle överflyttas till Finland. Att så gjordes var till stor del

en följd av den förnämliga inhemska tillverkningen.

LMF har också en hygglig apparatexport på ca 100 000 årligen till olika delar av världen.

Tillverkningen förra året låg på ca 350 000 och lika mycket beräknar man kunna åstadkomma också i år, varav "som vanligt" ungefär 100 000 exporteras. 600392

Oy LM Ericsson Ab:s huvudanläggning i Kyrkslätt, Jorvas, några mil utanför Helsingfors. Anläggningen invigdes i början av 1972.

Träff med LMS-veteraner

I januari hölls den numera traditionella pensionärsträffen för gamla LMS-are i Telecenter vid Sveavägen 159 i Stockholm.

Trots ett häftigt snöväder var det en rekordpublik som infann sig. Omkring 40 personer hade hörsammat en inbjudan från LMS'VD P-B Jansson. De fick här veta senaste nytt om vad som händer inom företaget samt möjligheten att träffa gamla kollegor och arbetskamrater för att utbyta minnen.

I sitt inledningsanförande gav P-B Jansson en återblick på de senaste tio åren — en period som fört LMS framåt och nu givit det en mycket stark ställning på marknaden. Ett anförande hölls också av personalchefen Lage Sjöberg, som bl a inbjöd alla pensionärer att delta i LMS populära motionskampanj "Hälligång" som pågår under hela 1976. Bertil Teglöf kåserade om LMS säkerhetssystem och chefen för svensk försälj-

Rolf Ljunggren lockar fram några toner på Gunnar Säfsunds gitarr.

ning, Rune Lindeborg, berättade om det framgångsrika året 1975.

På programmet stod också LMS nya film "Kommunicera med mera".

Gunnar Säfsund, LMS egen trubadur från Mu-sektionen i Bollmora, rundade av med sång och musik till gitarr. Han fick konkurrens

av flera trotjänare, bl a förre montören Kalle Hurtig som på 30-talet spelade med i bl a Leendets land. F d ritkontorschefen i Kungstornet i Stockholm, Rolf Ljunggren, fick låna Gunnars gitarr, ur vilken han lockade fram toner som avslöjade hans mångåriga umgänge med sin egen cello.

Kalle Hurtig, till höger, utropar en skål för LMS. I bakgrunden till vänster Bertil Granqvist, (som jobbat mer än 50 år i bolaget) och i mitten Harald Stiernborg.

LM-are i sjödrama

I slutet av december utspelades ett sjödrama på Mälarens is utanför Västerås. Isen brast och tre män föll i vattnet 75 meter från land. En av dem som var med och ledde räddningsarbetet är Ulf Gabrielson på ekonomiskavdelningen vid Tellusanläggningen i Stockholm.

Så här berättar Ulf själv om dramat:

— Vi var ett jaktlag på åtta personer som var på väg hem efter en lyckad jakttag. Plötsligt brast isen och tre av mina jaktkamrater hamnade i vattnet. Jag slet av mig sockor, jacka, tröja och mössa, kopplade ihop tre gevärremmar och ålade mig ut på isen. Med jaktkniven i höger

hand sökte jag fäste för att kunna dra upp de tre. Isen var tunn och brast hela tiden. Jag rullade åt sidan och lärde mej balansera huggen så att enbart knivbladet gick genom isen utan att slå sönder den. Varje försök att komma över iskanten var förgäves. Decimeter efter decimeter lyckades jag dra mina tre kamrater närmare land. Efter en kvart brast även remmarna, men jag lyckades koppla ihop dem igen. Tio meter från land brast isen helt, men då lyckades mina andra två jaktkamrater komma till hjälp. Fyra timmar efter dramats början kunde vi lämna ön tillsammans med våra jakthundar. Alla var räddade.

Ulf Gabrielson

i pension

Här omnämns anställda med minst 25 års anställning inom koncernen.

1/1 -76. Herr Curt Almquist, KA/Vt 63. Anställd: 1949. Brons: 1973.

Under hela sin anställningstid, 26 år, var han maskinreparatör på Vt 63 vid Karlskronafabriken, som är en specialavdelning för väljardetaljer. Han var kunnig i alla reparations- och plåtarbeten och blev avdelningens allt i allo.

1/2 -76. Fru Märta Nordström. KA/Vt 57. Anställd: 1948. Brons: 1973.

Hon började på lindningsavdelningen på hösten samma år som LME startade sin tillverkning i Karlskrona. Denna avdelning har hon varit trogen under hela sin 27-åriga anställningstid. Arbetsuppgifterna har bestått i lindning av klockrullar, provning av väljarrullar och kontrollmätning av transformatorer.

Märta Nordström

1/2 Herr Stig Cedrelius, BO/Got. Anställd 1937. Guld: 1971.

Började på verkstaden på "gamla" LM Ericsson. 1945 blev han orderbevakare på planeringsavdelningen på verkstadskontoret. Han flyttade till Gröndal/GV 1957 där han tjänstgjorde som förkalkylator. På senare år fram till pensioneringen återfanns han på G-divisionens kontorstryckeri i Bollmora. Främsta idrottsliga merit: Juniormästare i Stockholm i fotboll för anrika Westermalm år 1927. Som målvakt.

Stig Cedrelius

1/2 Ingenjör Malte Hagen-gård, CLC. Anställd 1945. Guld: 1975.

Efter en längre utbildning för utlandstjänstgöring utsågs han 1946 till verkstadschef för koncernens bolag i Holland. Återvände 1949 till Sverige som verkstadschef för dåvarande dotterbolaget AB Ermex i Solna. Han återkom till moderbolaget 1963 och tjänstgjorde fram till 1968 dels på den administrativa avdelningen och dels på avdelningen för produktionsfrågor i utlandet. I mars 1969 blev han platschef för Centrallagret i Huddinge. Den tjänsten innehade han

fram till pensioneringen. Fritiden ägnar han åt holländskt porslin, mortlar och sommarö i skärgården.

602826/1

Malte Hagen-gård

1/2 Förman Lennart Isoz, TV/Vt 742. Anställd 1936. Guld: 1971.

Inledde sin LME-bana som instrumentmakare på gamla avdelning 01. Sysslade bl a med kassarregister och experimenttillverkning ett par år innan han flyttade till avdelning 17 — nuvarande HF/Vt 27. Till Tellusfabriken kom han för 10 år sedan. Avancerad egnahemsbyggare. Infödd stockholmare. Hobbies: båtar, fiske, frimärken och mynt. I yngre dagar var han tävlingscyklist i Fredrikshof.

Lennart Isoz

tack...

... för födelsedags-hyllning

Rundgren Eric, X/Ipi
Lillsund Gunnar, X/YuC
Carlson Nils Olof, T/FmC
Hasselgren Arne, X/Gjd
Karlsson Hans, HF/Vt 13
Larsson Lars-Erik, T/SebC
Ohlsson Ernst, VE/Vt 11
Nilsson Elna, KA/Vt 58
Svensson Astrid, KA/Vt 62
Fridlundh Sven-Gunnar, KA/Vt 63
Robertsson Gösta, KA/Vt 30
Pettersson Inga, KA/Vt 54
Kaindlstorfer Hubert, KA/Vpzd
Olsson Ulla-Brita, KA/Vt 51
Svensson Sigvard, KA/Vt 51
Vladimir Havel, KA/Vt 66
Nilsson Maja, KA/Vt 56
Berglöf Johan, LMS/SaC
Åsenlund Arne, X/Sfd
Löf Torsten, X/PoC

... för annan vänlighet

Strand Nancy*, G/Git
Cedrelius Stig*, G/Got
Åsberg Arne*, HF/Vt 25
Kling Torsten*, X/Rm
Åkesson Åke, VE/Vt 19
Almqvist Curt, KA/Vt 63
* i pension.

... för vänligt deltagande

vid min makes, George Larsson, TV, bortgång
Margit Larsson

vid min makas, Kerstin Ericsson, SKV, bortgång
Arold Ericsson

LANDET RUNT

Smått och gott från våra lokalombud landet runt

Hudiksvall

Ombud: Ulf Mickelsson

Utökad företagshälsovård

Företagshälsovårdscentralen i Hudiksvall är nu inne på sitt sjätte verksamhetsår. En läkare, två sjuksköterskor, en undersköterska samt en skyddsingenjör och sekreterare är den personalstyrka som idag gör sina tjänster åt tolv anslutna företag, varav LM Ericsson är ett. Totalt berörs 2 300 anställda av företagshälsovården.

Företagets strävan sedan tre år har varit att anställa ytterligare en läkare, vilket efter mycken möda har lyckats och därigenom gett styrelsen för Centralen en positiv syn på dess verksamhet framöver.

Den nye läkaren är doktor Svend Raaby som tillträder befattningen den 1 maj. Han ska tillsammans med doktor Egil Faller, som varit anställd sedan september 1972, arbeta efter den målsättning som överenskommelsen mellan LO (Landsorganisationen) och SAF (Svenska Arbetsgivareföreningen) på det här området anger.

Den förebyggande hälsovården består bl a av tekniskt arbetarskydd i vilket läkaren och skyddsingenjören samarbetar i samråd med de personer på företagen som är inkopplade på arbetarskyddsfrågor. Till sitt förfogande har man mätutrustningar för det mesta som rör hälsan och arbetsplatsen så att gränsvärden när det gäller damm, gas, buller och ljus kan mätas. Ergonomi innebär en uppföljning av arbetsmetoder, arbetsställningar m m och där ingår läkarna i speciella ergonomigrupper på resp företag. Medicinska nyanställningsundersökningar är ett första led att ur medicinsk synpunkt få rätt person på rätt plats från början. Slutligen ska man även göra hälsokontroller.

Ingelsta

Ombud: Karl-Ulrik Nilsson

Nya kontorslokaler genom arbetsmiljöfonden

I de av LM Ericsson hyrda lokalerna vid Enebygatan 22 i Norrköping kommer ombyggnader att göras för inrättande av kontorslokaler och samlingsrum. Ombyggnaden innebär vidare förbättrad ventilation i lokaler för byggnad av fjädergrupper samt förbättring av omklädningsrum och hygienutrymmen.

Ombyggnaden är kostnadsberäknad till 535 000 kronor. Ägaren, Holmens Bruk, bidrar med 135 000 kronor och LM Ericsson svarar för resten genom utnyttjande av miljöfondsmedel. Ombyggnaden av kontorslokaler innebär rationella arbetsförhållanden för kontorspersonalen samt inrättande av konferensrum, utbildningslokal och lokaler för verkstadsklubben.

Arbetet, som startade i början av februari, beräknas vara avslutat inom tre månader.

Verksamheten vid centralen har utvecklats på ett positivt sätt under de fem år som den drivits och en del kompletterande aktiviteter finns numera som t ex EKG-utrustning, ultraljudbehandling, skyddsingenjörstjänst m m.

Styrelsens målsättning är nu att ytterligare öka servicen till de anslutna företagen genom att en läkare tillkommer, samt att ta itu med frågan om en sjukgymnast, vilket tidigare intagit en hög prioritet på verksamhetens önskelista.

Chefen Sven Eriksson (till vänster) tittar till sina medarbetare Sören Andersson och Curt Andersson som under ledning av gruppchefen Ove Löfgberg (i bakgrunden) arbetar med verifiering av leveransprovningföreskrifter för kretskort.

Katrineholm

Ombud: Göran Lindberg

Centralisering av arbetsgrupper

I Katrineholmsfabrikens omedelbara närhet finns en från fabriken helt fristående LME-verksamhet, nämligen sektion X/Bh som hör direkt till avdelning X/B i Storsåtra i Stockholm.

X/Bh kan sägas vara en centralisering av ett flertal arbetsgrupper med tyngdpunkter bl a i Mölndal, Ronneby och Katrineholm. Sektionen svarar för upprättande av leveransprovningföreskrifter för reläsatser, stativ och kretskort (manuella) samt uppritning av krets-

Maj-Britt Blom (till vänster) är gammal katrineholmare som sadlade om från konditoriarbete till administration. I mitten Joseph Zagai och till höger Erling Vagnen, båda f d mölndalsbor.

scheman för reläsatser och funktionsenheter.

Överföringen till Katrineholm blev klar i april 1973. Manfallet därvid blev ganska stort och hela 22 nya medarbetare måste anställas. Idag har personalstyrkan växt till 41, varav drygt 30 är ingenjörer. Sektionschef är Sven

Eriksson och han kom från konstruktionsavdelningen (X/R) i Stockholm.

Till en början var personalen splittrad på tre lokaler, men sedan drygt ett år tillbaka är verksamheten samlad i ett nybyggt hus, där LME hyr hela övervåningen och lite till av kommunen.

Sjuksköterskan Gun Eriksson utför hälsokontroll på skyddsingenjör sekreterare Kerstin Sjödén under överinseende av läkarsekreteraren Ulla Forsgren (ovan).

Doktor Egil Faller samt skyddsingenjör Daniel Landin studerar en decibellmätare (bilden t h).

Spelens skiddrottning blev Ingrid Dahlin från Östersund.

De åtta KCM-titlarna — damstafetten gäller inte KCM — fördelades så här: HF tre, SRA/Stockholm två, RIFA/Stockholm en, Östersund en och Delsbo en. För första gången på många år kammade alltså de duktiga söderhamnarna noll.

Men Erik Andersson från Söderhamn var inte ledsn för det. Han var tävlingarnas äldste deltagare 64 år gammal. — Det viktigaste är ju att vara med och ha trevligt. Motion i den här formen är också rena friskvården, sade han med adress till många yngre LM-are som kanske rör på sig för litet.

Och så över till damernas tävlingar. Nytt för i år var att man hade två klasser, över och under 30 år. Alla körde fem kilometer.

Elitklassen vanns inte alldeles överraskande av Ingrid Dahlin, Östersund, som därmed detroniserade de senaste årens mästarinna Ingrid Hermansson som kom på tredje plats. Genom Lilly Lundemo på andra plats upprepade Östersund sin trippelseger från Delsbo.

En oväntad framgång för HF blev det i äldre damklassen där Siv Jansson vann på en tid som bara överträffades av särklassiga Ingrid

KCM på skidor Favoriterna tog hem spelet

Grattis LM Ericsson i Östersund! Det säger man spontant sedan östersundarna stått som arrangörer för Jubileumårets första koncernmästerskap, skidor längdloppning. Tävlingarna som lockat 140 startande inramades av snöklädda åsar, utmärkta banor och perfekta arrangemang. Det hela kördes i dagarna två den 21 och 22 februari på ÖSK Skidstadion, som många jämtlänningar hoppas skall få olympisk status någon gång i framtiden.

Dahlin. Svea Jonsson och Ulla Falk, båda Östersund, knep platserna närmast efter Siv.

Veteranklassen 10 km gick också helt i HF:s färger. Nybakade veteranen Ingvar Blom var förhandsfavorit och blev också koncernmästare. Han följdes närmast av lagkamraterna Nils Larsson och Arne Åsenlund.

Folke Lundberg från RIFA, Stockholm och Seth Westman från Hudiksvall utkämpade i klassen för äldre oldboys 10 km tävlingarnas hårdaste slutstrid. Lundberg som specialtränat för KCM lyckades vinna med två fuffiga sekunders marginal. Ex-mästaren Bert Jäger-ving från Söderhamn stakade i mål på bronsplats.

På 20 km för yngre oldboys ställde HF upp med ett av de hetaste namnen i tävlingarna, Sune Gustafsson. Han bevisade också att hans fina topplaceringar i Stockholms DM inte var några tillfälligheter. Med sluttiden 1.12.43 slog han fjolärs-mästaren Anders Larsson, SRA/Stockholm med 1,5 minuter. Trean Ingvar Granath från Söderhamn gjorde ett starkt lopp men blev sla-

gen av vinnaren med i runt tal sex minuter.

Efter en försäsong som spolierats av virusinfektioner var fjolärs-mästaren Lars-Gunnar Mårtén från SRA/Stockholm inte på allra bästa humör inför seniorenas 20 km. I motsats till förra året ställde han heller inte upp i SM.

Betydligt gladare blev han sedan han erövat sitt andra KCM i rad med tiden 1.11.47 tim. Precis som förra året i Delsbo tog LMS/RÖ silver-medaljen genom Jan Forsberg, en knapp minut efter segern.

Friskusen Örjan Sjölund från Östersund, som går och hoppas på vinter-OS 1980 i Lake Placid, lyckades inte heller denna gång komma till tals med Mårtén och

Forsberg. Det blev en ny bronsplatta för Örjan. Håkan Liljestränd från Hudiksvall blev en stor överraskning på femte plats.

I juniorklassen på 10 km upprepade Berne Henriksson från Delsbo sin fjolärs-triumf, men han fick faktiskt en ganska hård match av Paul Ramström från SRA/Stockholm på andra plats. Tiderna blev 36.02 min och 37.54. Trean Jan Bergman från Söderhamn hade 50.01 min.

Hela 16 lag startade i söndagens herrstafett 3x5 km. SRA-trion Paul Ramström, Anders Larsson och Lars-Gunnar Mårtén hade tävlingen klart under kontroll från början till slut. HF lag 1, som öppnade starkt, vallade helt bort sig på sista

Lars-Gunnar Mårtén från SRA/Stockholm blev dubbel koncernmästare i Östersund.

sträckan. SRA vann på 59.02 min före Östersund lag 1 med 59.45. Genom Berne Henriksson på sista sträckan körde Delsbo upp från åttonde plats till tredje på 1.02.14 tim.

Damernas 3x2,5 km såg bara tre startande lag. Östersund lag 2 uppvisningsåkte på 31.30 min före Östersund lag 1 med 33.20 och Söderhamn med 33.54.

Prisutdelningen för de individuella grenarna skedde på OK Motor Hotell medan stafettpriserna överlämnades av platschefen Bengt Gerger vid en ceremoni på söndagen i LME-fabrikens nya matsal.

Text: Göran Hannerz
Foto: Kalle Jakobsson

Resultat

Damer klass 1, 5 km

(fr om det är den tävlande fyller 29 år):

- 1) Ingrid Dahlin, Östersund, 24.42 (koncernmästare), 2) Lilly Lundemo, Östersund, 26.17, 3) Ingrid Hermansson, Östersund, 26.23, 4) Christina Persson, Söderhamn, 26.49, 5) Monika Marklund, Östersund, 26.59, 6) Lisbeth Nordin, Delsbo, 28.30, 7) Lena Norling, Delsbo, 29.09, 8) Mary Svensson, Delsbo, 29.50.

Damer klass II, 5 km

(fr om det är den tävlande fyller 30 år):

- 1) Siv Jansson, HF, 26.01 (koncernmästare), 2) Svea Jonsson, Östersund, 26.47, 3) Ulla Falk, Östersund, 27.14, 4) Helene Cardell, Söderhamn, 27.20, 5) Alva Svensson, Söderhamn, 27.36, 6) Anne-Marie Linnes, Östersund, 30.59, 7) Siv Alm, Söderhamn, 33.43.

Veteraner, herrar, 10 km

(fr om det är den tävlande fyller 50 år):

- 1) Ingvar Blom, HF, 39.41 (koncernmästare), 2) Nils Larsson, HF, 40.20, 3) Arne Åsenlund, HF, 41.33, 4) Sture Jansson, SRA/Stockholm, 43.08, 5) Erik Nyman, Söderhamn, 43.42, 6) Karl-Erik Andersson, HF, 45.54, 7) Oskar Gustafsson, Östersund, 46.12, 8) Karl-Olof Arvidsson, Bollmora, 46.27, 9) Ragnar Brannérud, HF, 47.25, 10) Bengt Norberg, Söderhamn, 47.48, 11) Erik Andersson, Söderhamn, 48.45.

Äldre oldboys, 10 km

(fr om det är den tävlande fyller 43 år):

- 1) Folke Lundberg, RIFA/Stockholm, 40.43 (koncernmästare), 2) Seth Westman, Hudiksvall, 40.45, 3) Bert Jäger-ving, Söderhamn, 41.05, 4) Lennart Petrusson, Östersund, 42.07, 5) Valter Bolme, HF, 42.56, 6) Lars Pantzar, HF, 46.54, 7) Hjörd Nilsson, Söderhamn, 47.09, 8) Alvar Dahlberg, Söderhamn, 49.52, 9) Ettore Testi, Bollmora, 53.19, 10) Günter Büstlich, Bollmora, 56.09.

Yngre oldboys, 20 km

(fr om det är den tävlande fyller 35 år):

- 1) Sune Gustafsson, HF, 1.12.43 (koncernmästare), 2) Anders Larsson, SRA/Stockholm, 1.14.10, 3) Ingvar Granath, Söderhamn, 1.18.35, 4) Allan Johansson, SRA/ÖS, 1.21.29, 5) Göran Persson, Söderhamn, 1.23.15, 6) Sven-Erik Pettersson, HF, 1.24.28, 7) Ingemar Andersson, HF, 1.25.00, 8) Ulf Yngve, SKV, 1.25.33, 9) Yngve Pettersson, HF, 1.27.40, 10) Sven Boija, Bollmora, 1.29.57.

Juniorer, herrar, 10 km

(fr om det är den tävlande fyller 20 år):

- 1) Bjerne Henriksson, Delsbo, 36.02 (koncernmästare), 2) Paul Ramström, SRA/Stockholm, 37.54, 3) Jan Bergman, Söderhamn, 50.01, 4) Hasse Hedberg, Söderhamn, 52.45, 5) Kent Danielsson, Söderhamn, 55.40.

Seniorer, herrar, 20 km

(klassen öppen för alla herrar):

- 1) Lars-Gunnar Mårtén, SRA/Stockholm, 1.11.47 (koncernmästare), 2) Jan Forsberg, LMS/RÖ, 1.12.45, 3) Örjan Sjölund, Östersund, 1.13.55, 4) Bertil Nordström, Östersund, 1.17.13, 5) Håkan Liljestränd, Hudiksvall, 1.17.26, 6) Karl-Anders Andersson, Östersund, 1.18.47, 7) Kjell Stolpe, Östersund, 1.19.29, 8) Sten Grönblad, Östersund, 1.20.29, 9) Tore Sahlin, Östersund, 1.20.33, 10) Kaj Aronsson, 1.20.35.

Stafett, herrar, 3x5 km

- 1) SRA/Stockholm (Paul Ramström, Anders Larsson, Lars-Gunnar Mårtén), 59.02 (koncernmästare), 2) Östersund lag 1 (Karl-Anders Andersson, Bertil Nordström, Örjan Sjölund), 59.45, 3) Delsbo (Sven-Erik Eriksson, Sören Lind, Berne Henriksson), 1.02.14, 4) Östersund lag 6, 1.02.49, 5) Östersund lag 3, 1.02.57, 6) Söderhamn lag 1, 1.03.03, 7) Östersund lag 2, 1.03.34, 8) HF lag 1, 1.04.13, 9) HF lag 2, 1.05.57, 10) HF lag 3, 1.06.38, 11) SRA/Stockholm, lag 2, 1.07.31, 12) SKV lag 1, 1.09.12, 13) Söderhamn lag 2, 1.09.20, 14) Hudiksvall 1.09.27, 15) Östersund lag 4, 1.09.58, 16) HF lag 4, 1.13.02.

Stafett, damer, 3x2,5 km

- 1) Östersund lag 2, (Ingrid Dahlin, Ingrid Hermansson, Lilly Lundemo), 31.30, 2) Östersund lag 2 (Monika Marklund, Svea Jonsson, Ulla Falk) 33.20, 3) Söderhamn (Christina Persson, Alva Svensson, Helene Cardell), 33.54.

En av tävlingarnas förgrundsfigurer, duktige juniormästaren Berne Henriksson från Delsbo.

RIFA/Stockholm ställde upp med en äkare och vann en KCM-titel genom Folke Lundberg i klassen äldre oldboys.

Terränglöperskan Siv Jansson, HF, visade att hon numera även kan åka skidor, vinst i äldre damklassen.

Ingvar Blom, LME/HF:s fotoavdelning, vallade bort sig i stafetten 3x5 km, men vann KCM för veteraner.

Dags för trippel-KCM i Mölndal

Veckoslutet den 13-14 mars ger sig LM Ericssons Idrottsförening i Mölndal i kast med ett verkligt storevenemang. Under loppet av två dagar står man nämligen som arrangör för tre koncernmästerskap samtidigt — i handboll, bordtennis och badminton. Idrottskonsulenten Karl-Olof Blomgren är emellertid full av förtröstan om att allt skall klaffa på bästa sätt. Man räknar med att omkring 500 LM:are ställer upp!

Av anmälningarna att döma är intresset störst för handbollen och pingisen, berättar Blomgren. Handbollen spelas i Idrottshuset i Mölndal och är indelad i A- och B-turnering för herrar och en damturnering.

En stab på ca 15 personer svarar för att handbollsturneringarna skall flyta så bra som möjligt. Dessutom har man försäkrat sig om domare från Göteborgs Handbollsforbund, däribland en förstaklassdomare.

Vid KCM i handboll för två år sedan i Katrineholm kom det en del klagomål just med anledning av bristen på kompetenta domare.

I Katrineholm för två år sedan blev slutställningen i A-turneringen: 1) Karlskrona, 2) HF, 3) Kristianstad, 4) Olofström. Då vanns damklassen av HF före Katrineholm, Karlskrona och SRA/Stockholm. Herrarnas B-turnering togs av HF med SKV från Sundbyberg på andra plats.

Karlskrona är ute efter att vinna koncernmästerskapet i stora herrklassen för tredje gången i rad. Och mycket tyder på att man lyckas med den bravaden. Evident unge Lars "Alex" Alexandersson reser till Mölndal som både ledare och spelare i Karlskronalaget och han har lovat att inte glömma vandringspriset kvar hemma i Blekinge.

Överraskning i pingis?

Bordtennisen spelas också i Mölndals Idrottshus och här

hoppas arrangörsklubben på en del framgångar, avslöjar Karl-Olof Blomgren. I damklassen ställer titelförsvaren Lisbeth Andersson från Mölndal upp som klar favorit, trots att hon numera har slutat med elitspel på grund av en skada. I finalen i Stockholm för två år sedan kom Carina Kesitalo från Ingelsta i Norrköping på andra plats.

Herrfinalen i KCM förra gången vanns av Lennart Karlsson från Kristianstad som slog Tommy Johansson från Ronneby i två raka set. Enligt vad Karl-Olof Blomgren antyder så kan dock Mölndal komma med en överraskning i årets herrturnering.

Badmintonturneringen avverkas i Lärarhögskolan i Mölndal. För två år sedan vanns här damklassen av Ann Wikberg från Karlskrona, som i finalen besegrade Daphne Greig från MI i Stockholm. MI från Stockholm triumferade i herrfinalen som vanns av Gert-Ingvar Knutsson över Tommy Andersson från Karlskrona.

För bordtennis och badminton har arrangörerna sammanlagt tillgång till ett 15-tal funktionärer. Under tävlingarna finns ett speciellt tävlingssekretariat i Idrottshuset, där man löpande kommer att lämna alla resultat från de tre disciplinerna.

Lördagen den 13 mars blir det också festsupé med dans på anrika restaurang Valand i Göteborg.

Text: Göran Hannerz

SRA i Kumla arrangerar sitt första KCM

SRA Sportförening i Kumla har aldrig stått som arrangör av ett koncernmästerskap förrän nu i vinter. Då spelas KCM i korpockey den 6-7 mars i Kumla. Vårdarna hoppas på att mellan 20 och 25 lag kommer till turneringen, som körs i en A-grupp och en B-grupp.

— För att gardera oss har vi bokat in oss på två konstfrusna banor, omtalar Tomas Davidsson som är sektionschef för korpockeyn på SRA i Kumla.

— Dels disponerar vi rinken på Idrottsparken i Kumla, dels står en bana i Hallsberg till vårt förfogande. Tanken är den att A-gruppen skall spelas i Kumla och B-gruppen i Hallsberg.

— Men ställer inte tillräckligt många lag upp så blir det spel bara här i Kumla, säger Davidsson till KON-TAKTEN.

Vid KCM i Stockholm förra vintern mötte 24 lag upp. KCM-titeln gick till HF lag 1 som i finalen slog SRA Stockholm med 4-2. B-gruppen vanns då av HF lag 2, som finalbesegrade SRA Kumla.

Många LM-are är hyprokriter

Många arbetstagare är hyprokriter, dvs hycklare, påstår Bertil Elvhage, bas för bla kontorslokalfördelningen inom LME i stockholmsområdet. Detta gäller medarbetare på såväl verkstad som kontor och med eller utan chefsställning. Bertil har nedskrivit följande i avsikt att roa, irritera och eventuellt "väcka" till vettigare samarbete.

Chefsställningen

är ofta upphängd på fobier (fruktan för vissa situationer) och tyvärr också hypokrisi (hyckleri). I begreppet chefsställning innefattas företagets och de fackliga organisationernas förtroendemän — och kvinnor.

Nedanstående råd driver lätt samt med byråkratin och vanliga beteenden inom vårt företag.

Råd 1

Du har alltid rätt! Detta får du aldrig glömma. Oförstående vänner, griniga anhöriga och dumdryga chefer (förtroendemän-kvinnor) kommer att med varierande grad av naivitet, ökande irritation och överlägsenhet hävda att du har fel! Du har rätt! Vem skulle veta det bättre än du själv?

Råd 2

Nöj dig inte med ovan nämnda utan gå högre i företagets hierarki. Besök många chefer, förtroendemän etc. Tio olika tyckande betyder tjugo olika förslag. Spela ut tyckarna mot varandra, det är bara nyttigt, då anstränger de sig mer. En del tyckare är beredda på detta och har tränat in svarsreplik. Bli inte nedstämmd av detta. Byt tyckare!

Råd 3

Håll dig informerad om vad som händer! Låt aldrig något skvallra eller något rykte gå dig förbi. Nya metoder och ny teknik ser dagens ljus. Du måste följa med utvecklingen. Kanske den nya metoden, som du hört talas om, är just vad du behöver för att slå ett slag för just din unika idé. Se alltså till att du hänger med på vad som sker.

God information får man i kvällspressen och i många veckotidningar. Läs artiklarna noggrant! Betvivla inte vederhäftigheten i artiklarna. Allt vad som står är sant, oavsett vad din inskränkte tyckare, chef eller förtroendeman-kvinna säger. Missa inte informationen som visas på TV, diskutera med vem som helst och framförallt tekniken med någon lämplig tyckare. Vad tycker han? Varför är aldrig våra tyckare på TV?

Råd 4

Besök aldrig någon chef etc på måndagar. På måndagar är det stressigare än normalt. Då har många, hög som låg, fått sig en omgång i sitt kära hem. Övriga dagar är väl ungefärligen likvärdiga, dock skiljer sig bemötandet och atmosfären vid olika tidpunkter på dagen. Således är tiderna strax före lunch och strax före arbetsdagens slut mest ogynnsamma. Strax före lunch är alla hungriga och av rent fysiologiska skäl mer lättretliga p g a lågt blodsocker.

Samtliga kommer att nervöst och irriterat snegla på klockan hela tiden och försöka göra beslutsförklaringen fullständig. Alla frågor av viktig karaktär kommer att bagatelliseras, hela sammanträdet flyter ut i ingenting. Undvik därför tiden strax före lunch.

Råd 5

Vissa direktörer, överingenjörer och förtroendemän-kvinnor finns i flera olika gestalter. Det finns dock vissa typiska egenheter, som återkommer hos en mycket stor procent och dessa drag skall helt kort beröras:

De har ägnat sig åt sitt yrke i flera decennier. Den entusiasm och arbetsiver, som ofta finns i början av karriären, har helt ebbat ut.

Bertil Elvhage, hyprokritt med fobier.

Dessa personer har sett allt, hört allt och tyvärr tröttnat på allt. Inte ens din sällsynta och märkliga idé kan väcka något intresse hos dem.

De är ofta usla lyssnare. De sitter och ritlar gubbar eller trianglar m m medan du talar och vederbörande hör inte ett ord av vad du säger. Han (hon) tittar ut genom fönstret och funderar på vad som har hänt med livet, medan du oförtrutet pratar på. Han (hon) trummar med fingrarna på bordsskivan och tänker på sin egen ungdom. Om telefonen ringer, så tar vederbörande den med en iver som ingen kan missförstå. De är upptagna av allt utom att lyssna på vad du har att säga.

Rådet är: Inflika ordet hederlig i ett flertal sammanhang och jag lovar att yrkavakent intresse kommer att skönjas för de problem, som du har på hjärtat.

Vänlig hälsning till oss hyprokriter med fobier.

Senaste nytt om LME:s färffarmare

Gotland har fått sin första näringslivskonsulent och det är fd överingenjören Berndt Thisell på Direktionsavdelningen för försäljningsfrågor (LME/Df). Hans arbetsområde omfattade hela Afrika samt Främre Orienten.

Han ska arbeta för att få nya företag till Gotland och se till att produkter från ön

Berndt Thisell, fd DfA hos LME.

säljs i ökad omfattning på fastlandet.

Berndt är sedan några år färffarmare i det större formatet i Stenkyrka på Gotland. Det ligger inte långt från de världsberömda Lummelunda-grottorna och Ihreviken med den berömda rauken Jungfrun.

Han är en välkänd radioamatör med fina förbindelser i etern med bla kung Hussein.

Berndt har en rundnätt kropp på flertalet kilo över hundra. Det berättas, att han mulnade till en gång när förhandlingarna med en arabstat drog ut på tiden intill det outhärdliga och till slut utbrast i följande: "Blir det inte någon fart på det här snart sätter jag mig på er".

Detta tyckte den presumtive kunden var verkligt lustigt och kontrakt kunde skrivas ganska omgående.

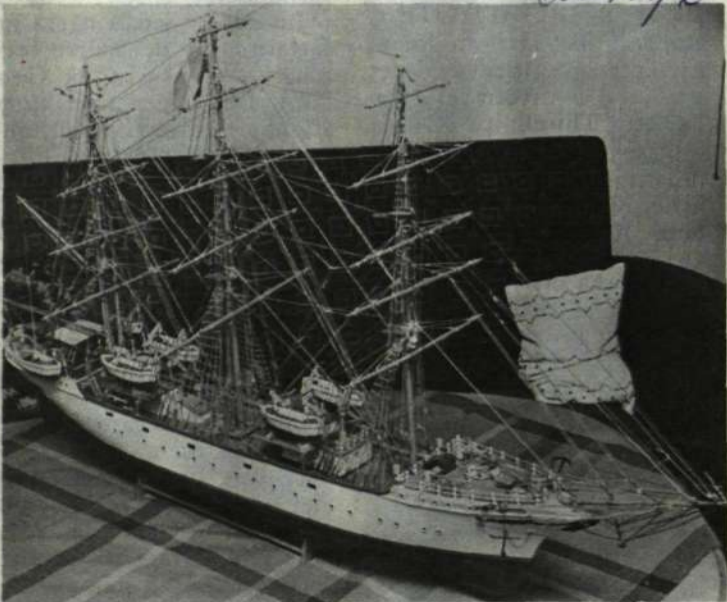
"Skepp ohoj" i vardagsrummet

Det antal timmar som LM-pensionären Harry Kihlgren lagt ned på sin stora hobby kan räknas i firsiffriga tal. Minst. Modellbåtsbygge är nämligen en synnerligen avancerad, petig och tålmodskrävande sysselsättning. Harry var vid sin pensionering 1964 förrådsförmän på dåvarande dotterbolaget Ermi i Bromma i Stockholm, men hans intresse för fartyg och båtar har suttit i sedan skoltiden.

Text: Göran Hannerz Foto: Karl-Evert Eklund

Skicklige modellbåtbyggaren och LM-pensionären Harry Kihlgren tillsammans med en av sina favoriter — hans egen version av den världsberömda skonaren "Den Flygande Holländaren". Har man tur kan man stöta på den till sjöss på Ulvsunda-sjön mellan Kristineberg och Traneberg.

Räddningskryssare signerad Harry Kihlgren. Den här modellen är speciellt fäst vid. Även under däck är allt inrett in i minsta detalj bl a med belysning. Räddningsflotten på fördäck är också limmad planka för plankor och inte snidad ur ett trästycke.

— Jag är infödd kungsholmare. Och som pojke lekte jag ofta vid Norr Mälarstrand i början av seklet. Då fanns det massvis med skutor av olika slag just där. Man klättrade ombord och blev nyfiken, berättar Harry Kihlgren.

Innan Harry kom till LM Ericsson 1930 hade han prövat på att jobba som fiskare i Stockholms skärgård. Att på allvar börja bygga modellbåtar satte han igång med i början av 30-talet.

Han bygger allt själv, efter ritningar och skalor som han också gör själv. Allt är handgjort. Däcken limmade plankor för plankor, skroven likaså. Segel till segelfartyg syr han själv. Alla segel går att reva.

Han har till och med monterat in elektriskt ljus i sina modeller. Invändigt är hans fartyg inredda på sjömansvis — stolar, bord och annat precis som i de finaste dockskåp.

Han är mycket noggrann med att hans byggen skall kunna flyta exakt i vattnet precis som de stora fartygen. Därför testar han alltid sina modeller omsorgsfullt i ett vattenfyllt badkar innan han blir nöjd med dem.

Naturligtvis är Harry Kihlgren en ständigt återkommande besökare på Sjöhistoriska Muséet i Stockholm. Men han reser då och då även till Göteborg, Oslo och Roskilde för att studera fartygsmodeller. I Norge och Danmark finns det förnämliga fynd av ett par vikingafarkoster, som inspirerat Harry till att bygga vikingafartyg.

Vid sidan av jobbet som förrådsman på LME och som modellbåtbyggare ägnade sig Harry i yngre dar väldigt mycket åt frivilliga insatser för Röda Korset. Han är utbildad sjukvårdare och sjuksamarit.

Han deltog också i räddningsexpeditionen ner till Nazi-Tyskland i slutskedet av andra världskriget med de vita svenska bussarna för att undsätta tusentals fångar som släpptes från de tyska koncentrationslägren.

Modell av skärgårdsbåt från Waxholmsbolaget men med annan rederibeteckning på skorstenen. Den riktiga förebilden heter Norrskär, som Harry själv åkt med många gånger förr i tiden. Bygget tog längre tid än vad konstruktören räknat med och var minst lika knepigt som ett segelfartyg.

Här en skoefferdist med revade segel. Fartygstypen tillhör de sista stora segelfartygen — clipperfartygen — som gick med bl a spannmålslast mellan Australien och Sverige. Harry har en komplett uppsats segel till fartyget. Han syr alla segel själv efter förebilder från sjöfartslitteratur och vad han sett på Sjöhistoriska Muséet. Enda bevarade fartyget i den här klassen lär vara Pommern som ligger i hamnen i Mariehamn på Åland.